

e-Güven
Mobil Kullanıma İlişkin
Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri

Sürüm 1.0

Yürürlük Tarihi: Ocak, 2007

OID

2.16.792.3.0.1.1.1.3

Halk Sokak, No:35, Golden Plaza, F Blok, Kat:2,Daire 6
Sahrayıcedit
İstanbul

Tel : 0216 360 46 05

Fax : 0216 360 33 56

Web Adresi : <http://www.e-guven.com>

Kurumsal Başvuru Sahibi (TURKCELL) Çağrı Merkezi: 444 0 532 / 444 0 535

e-Güven Mobil Kullanıma İlişkin Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri

© 2007 Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş. Her hakkı saklıdır.

Açıklamalar ve Uyarılar

Bu dokümanda kullanılan markalar Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş veya ilgili tarafların mülkiyetindedir.

Yukarıda belirtilen haklar saklı kalmak kaydıyla ve aşağıda özel olarak aksine izin verilen durumlar hariç olmak üzere, bu yayının hiçbir parçası, önceden Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş.'nin izni alınmadan herhangi bir formda veya herhangi bir araçla (elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt veya başka araçlar) çoğaltılamaz, aktarılamaz ya da bir veri okuma sistemine kaydedilemez veya işlenemez.

Bununla birlikte, (i) yukarıdaki telif hakkı uyarısının ve giriş paragraflarının her bir nüshanın başında açıkça gösterilmesi ve (ii) bu dokümanın, Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş.'ye atıf yapılarak, bir bütün halinde ve hatasız kopyalanması şartıyla, bu eserin ücreti ödenmeden çoğaltılmasına ve dağıtılmasına izin verilebilir. Bununla birlikte çoğaltma ve dağıtım izni herhangi bir kişiye münhasıran verilmez.

e-Güven Mobil Kullanıma İlişkin Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri (MKNESİ); 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili mevzuat uyarınca ve ETSI TS 101 456, ETSI TS 102 023, CWA 14167-1, IETF RFC 3647 standartlarına uygun olarak hazırlanmıştır. İşbu MKNESİ ile ilgili yorum ve uyuşmazlıklar öncelikle e-Güven ile uyuşmazlığın karşı tarafı veya dokümanla ilgili olan kişi arasında akdedilen işbu MKNESİ'ye atıfta bulunan sözleşme veya taahhütname ile yorumlamaya konu olan olayın meydana geldiği ve uyuşmazlıkların ortaya çıktığı zaman yürürlükte olan MKNESİ'nin hükümleri çerçevesinde değerlendirilecektir. İşbu MKNESİ'de geçen terimler, değerlendirmeler ve açıklamalar 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun kapsamındadır. İşbu MKNESİ ile ilgili uyuşmazlıklarda ve yorumlamalarda 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu hükümleri ve bu kanunla ilgili mevzuat geçerli olacaktır.

İşbu MKNESİ içerisinde Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş. web sitesinden erişilebileceği veya e-guven.com uzantılı elektronik posta adresinden bildirimde bulunulabileceği belirtilen iletişim adresi, bilgi, belge ve dokümanlara <http://www.e-guven.com> sitesinden ulaşılabilecektir.

İşbu e-Güven Mobil Kullanıma İlişkin Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri ile ilgili çoğaltılma izinleri (ve yanı sıra e-Güven'den kopyalarının temini) için talepler "Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş.'nin, **Halk Sokak, No:35, Golden Plaza, F Blok, Kat:2,Daire 6 Sahrayıcedit-İstanbul/TÜRKİYE** Adresine ,Uygulama ve Geliştirme Bölümü Dikkatine yapılmalıdır. Tel: +90 216 360 46 05 Faks: +90 216 360 33 56 Elektronik Posta: info@e-guven.com

Teşekkür

Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş., dokümanın incelenmesinde görev alan ve hukuk, politika ve teknoloji gibi çok çeşitli alanlarda uzman olan çok sayıda kişiye katkılarından dolayı teşekkür eder.

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	5
1. MOBİL İMZA	9
2. MKNESİ'YE GENEL BAKIŞ	10
3. MKNESİ'NİN VE NES'LERİN TANIMLANMASI	14
4. KULLANILABİLİRLİK	15
4.1 NES KULLANIMI	15
4.1.1 <i>İzin Verilen NES Kullanımı</i>	15
4.1.2 <i>Yasaklanan NES Kullanımı</i>	16
5. HAKLAR, SORUMLULUKLAR VE YÜKÜMLÜLÜKLER	16
5.1 ESHS'İN (E-GÜVEN) HAKLARI, SORUMLULUKLARI VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	16
5.2 NES SAHİBİNİN HAKLARI, SORUMLULUKLARI VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	18
5.3 KAYIT MAKAMI'NİN HAKLARI, SORUMLULUKLARI VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	19
5.4 KURUMSAL BAŞVURU SAHİBİ'NİN HAKLARI, SORUMLULUKLARI VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	19
5.5 ÜÇÜNCÜ KİŞİLERİN HAKLARI, SORUMLULUKLARI VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	20
5.6 DİĞER KATILIMCILARIN HAKLARI, SORUMLULUKLARI VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	20
6. E-GÜVEN SERTİFİKALARI ÖZGÜN İSİM ÖZELLİKLERİ	20
7. İMZA OLUŞTURMA VE DOĞRULAMA VERİLERİNİ OLUŞTURMA SÜRECİ	21
8. NES BAŞVURUSU	22
9. NES'İN YAYINLANMASI VE DAĞITILMASI	22
10. NES'İN KABULÜ	23
11. NES İPTAL VE ASKIYA ALMA PROSEDÜRLERİ	23
11.1 NES İPTALİ VE ŞARTLARI	24
11.1.1 <i>Kimler İptal Başvurusunda Bulunabilir</i>	24
11.1.2 <i>İptal Başvurusuna İlişkin Talepler</i>	25
11.1.3 <i>İptal Başvurusuna İlişkin Değerlendirme Süreci</i>	25
11.1.4 <i>İptal Durumuna İlişkin Üçüncü Kişilerin Kontrol Yükümlülüğü</i>	25
11.1.5 <i>İptal Durum Kaydı Yayınlama Sıklığı</i>	25
11.1.6 <i>Çevrimiçi İptal Kontrolü Erişilebilirliği</i>	26
11.2 NES'LERİN ASKIYA ALINMASI VE KOŞULLARI	26
11.2.1 <i>Kimler Askı Talebinde Bulunabilir</i>	26
11.2.2 <i>Askı Talebi Süreci</i>	26
11.2.3 <i>Askı Süresindeki Limitler</i>	26
12. NES'İN YENİLENMESİ	26
12.1 NES'LERİN YENİDEN ANAHTARLANMASINI GEREKTİREN DURUMLAR	27
12.2 KİMLER YENİDEN ANAHTARLANMA İÇİN TALEPTE BULUNABİLİRLER	27
12.3 NES'LERİN YENİDEN ANAHTARLANMASINA YÖNELİK TALEPLERİN İŞLEYİŞİ	27
13. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI	27
14. ŞİKAYET VE UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ	28
15. ZAMAN DAMGASI İLKELERİ	28
EK A – NES BAŞVURUSUNDA İSTENEN BELGELER	29
EK B – MKNESİ/ RFC 3647 KARŞILAŞTIRMA TABLOSU	29

Kısaltmalar

<u>KAVRAM/KISALTMA</u>	<u>AÇIKLAMA/TANIM</u>
Başvuru Yöntemleri	ESHS ile NES başvurusunda bulunan kişi arasında başvurunun yapılması, sertifika sahibinin kimliğinin tespiti, gerekli evrakların hazırlanması, sertifika ücretlerinin ödenmesi, evrakların saklanması, nitelikli elektronik sertifikaların yayınlanması ve sertifika sahibi'ne iletilmesi, sertifika iptal, yenileme ve askı taleplerinin iletimindeki usuller gibi hususların belirlendiği teknik ve idari süreçlerden oluşan yöntemler. Bu yöntemlere ESHS'nin Web adresinden ulaşılabilir.
CEN	Comité Européen de Normalisation - Avrupa Standardizasyon Komitesi
CWA	CEN Workshop Agreement- CEN Çalıştay Kararı
ÇSDP	Çevrimiçi Sertifika Durum Protokolü
EAL	Evaluation Assurance Level - Değerlendirme Garanti Düzeyi
Elektronik İmza Kanunu	23 Ocak 2004 tarih 25355 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 5070 Sayılı Kanun.
ESHS	Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcı
Erişim Verisi	Güvenli elektronik imza oluşturma araçlarına erişim için kullanılan parola, biyometrik değer gibi verileri.
ETSI	European Telecommunication Standardization Institute- Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü
ETSI TS	ETSI Technical Specifications - ETSI Teknik Özellikleri
GKNESİ	Genel Kullanıma İlişkin Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri
Güvenli Elektronik İmza	Güvenli elektronik imza; Münhasıran imza sahibine bağlı olan, Sadece imza sahibinin tasarrufunda bulunan güvenli elektronik imza oluşturma aracı ile oluşturulan, Nitelikli elektronik sertifikaya dayanarak imza sahibinin kimliğinin tespitini sağlayan, İmzalanmış elektronik veride sonradan herhangi bir değişiklik yapıp yapılmadığının tespitini sağlayan, Elle atılmış imza ile aynı hukuki sonuçları doğuran Elektronik imzadır.
Güvenli Elektronik İmza Doğrulama Aracı	Güvenli elektronik imza doğrulama araçları; İmzanın doğrulanması için kullanılan verileri, değiştirmeksizin doğrulama yapan kişiye gösteren,

	<p>İmza doğrulama işlemini güvenilir ve kesin bir biçimde çalıştıran ve doğrulama sonuçlarını değiştirmeksizin doğrulama yapan kişiye gösteren,</p> <p>Gerektiğinde, imzalanmış verinin güvenilir bir biçimde gösterilmesini sağlayan,</p> <p>İmzanın doğrulanması için kullanılan elektronik sertifikanın doğruluğunu ve geçerliliğini güvenilir bir biçimde tespit ederek sonuçlarını değiştirmeksizin doğrulama yapan kişiye gösteren,</p> <p>İmza sahibinin kimliğini değiştirmeksizin doğrulama yapan kişiye gösteren,</p> <p>İmzanın doğrulanması ile ilgili şartlara etki edecek değişikliklerin tespit edilebilmesini sağlayan ve CWA 14171 standardına uygun imza doğrulama araçlarıdır.</p>
Güvenli Elektronik İmza Oluşturma Aracı	<p>Güvenli elektronik imza oluşturma araçları;</p> <p>Ürettiği elektronik imza oluşturma verilerinin kendi aralarında bir eşi daha bulunmamasını,</p> <p>Üzerinde kayıtlı olan elektronik imza oluşturma verilerinin araç dışına hiçbir biçimde çıkarılmamasını ve gizliliğini,</p> <p>Üzerinde kayıtlı olan elektronik imza oluşturma verilerinin, üçüncü kişilerce elde edilememesini, kullanılmamasını ve elektronik imzanın sahteciliğe karşı korunmasını,</p> <p>İmzalanacak verinin imza sahibi dışında değiştirilememesini ve bu verinin imza sahibi tarafından imzanın oluşturulmasından önce görülebilmesini,</p> <p>Sağlayan ve ISO/IEC 15408 (-1,-2,-3)'e göre en az EAL4+ seviyesinde olan araçlardır.</p> <p>MKNESİ kapsamında kullanılan güvenli elektronik imza oluşturma araçları sadece yukarıda belirtilen standartlara ve güvenlik kriterlerine uygun SIM kartlardır.</p>
Güvenli Personel	<p>NES yaşam zinciri ve güvenli elektronik imza oluşturma aracı yönetim kontrolleri, anahtar yönetimi kontrolleri, ESHS sertifika yönetim sistemleri ve veri bankaları kontrolleri faaliyetlerini gerçekleştiren, gerekli erişim ve kontrol yetkisine sahip e-Güven veya e-Güven yetkilisi personeli (Bkz. NESUE 5.2.1)</p>
IETF RFC	<p>Internet Engineering Task Force Request for Comments - İnternet Mühendisliği Görev Grubu Yorum Talebi</p>
ISO/IEC	<p>International Organisation for Standardisation / International</p>

	Electrotechnical Committee - Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı / Uluslararası Elektroteknik Komitesi.
Kanun	23 Ocak 2004 tarih 25355 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu
Kayıt Makamı (KM)	ESHS’ye bağlı olarak faaliyette bulunan, Kurumsal Başvuru Sahipleri’nin kurumsal başvurularını alan ESHS’nin yetkili birimi.
Kimlik Bilgileri	NES Sahibinin Adı-Soyadı, Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası, doğum yeri, doğum tarihi ve uyruğu.
Kurumsal Başvuru Sahibi	Bir tüzel kişiliğin çalışanları veya müşterileri veya üyeleri veya hissedarları adına yaptığı nitelikli elektronik sertifika başvurusunu ESHS ile Kurumsal Başvuru Sözleşmesi akdetmiş olan ve bu sözleşme hükümleri ve Yönetmeliğin 3. ve 9. maddeleri uyarınca çalışanları veya müşterileri veya üyeleri veya hissedarları adına nitelikli elektronik sertifika başvurusunda bulunan tüzel kişilik. İşbu MKNESİ kapsamında kurumsal başvuru sahibi yalnızca Mobil Operatör’dür.
MKNESİ	Mobil Kullanıma İlişkin Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri
Mobil İmza	Mobil terminaller ve GSM ağı kullanılarak yaratılan Güvenli Elektronik İmza
Mobil Operatör	Mobil operatör, elektronik imza uygulamasında aktif operasyonlarda bulunan sujelere; kendi altyapısı üzerinden iş ve işlemlerde bulunma imkanı sağlamaktadır. İşbu MKNESİ kapsamında kapsamında Mobil Operatör aynı zamanda Kurumsal Başvuru Sahibi’dir.
NES	Nitelikli Elektronik Sertifika
NESUE	Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları
NES Sahibi	Adına ESHS tarafından NES düzenlenen gerçek kişi.
Nitelikli Elektronik Sertifika	5070 Sayılı Kanununun 9. Maddesinde içerik olarak; Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ’in 5. Maddesinde ise teknik bakımdan özellikleri belirtilen elektronik sertifika.
OID	Object Identifier - Nesne belirteci.
Sertifika İlkesi (Sİ)	Sertifikaların belli bir topluluk ve/veya genel güvenlik gereklilikleri olan uygulamalar bakımından kabul edilebilirliğini belirten kurallar bütününe Sertifika İlkeleri denilmektedir. Sertifika İlkeleri, Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcıları tarafından umuma açıklanan yukarıda belirtilen amaçları karşılamaya yönelik bir belgedir. ESHS

	tarafından yayınlanan Sİ'ye, Sİ içerisinde belirtilen tüm katılımcılar uymak zorundadır. Sİ, duruma göre zaman zaman yapılabilecek değişiklikleri de dahil olmak üzere, ESHS'nin web sitesinden erişilebilir. İşbu doküman içerisinde geçen Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri tamlaması Sertifika İlkesi tamlaması ile eş anlamlı olarak kullanılmıştır.
SİL	Sertifika İptal Listesi.
SSCD	Secure Signature Creation Device – Güvenli İmza Oluşturma Aracı
Sertifika Uygulama Esasları	NES Sahip'leri başta olmak üzere Sİ içerisinde tanımlanan her bir tarafın Sİ içinde tanımlı operasyonları gerçekleştirmek için uymak zorunda olduğu gerekliliklerin tespit edildiği, uygulamaların ve prosedürlerin açıklandığı, belli süreçler içerisinde güncellenen ve ESHS tarafından umuma yapılan bir açıklamadır. Sertifika Uygulama Esasları, duruma göre zaman zaman yapılabilecek değişiklikleri de dahil olmak üzere, ESHS'nin web sitesinden erişilebilir. İşbu doküman içerisinde geçen Nitelikli Elektronik Sertifika Uygulama Esasları" tamlaması Sertifika Uygulama Esasları tamlaması ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır.
Tebliğ	6 Ocak 2005 tarih 25692 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ
TC	Türkiye Cumhuriyeti
Üçüncü Kişiler	e-Güven tarafından düzenlenmiş NES'lerle bağlı güvenli elektronik imza oluşturma verisi ile yaratılmış güvenli elektronik imzalara dayanarak menfi ve müspet açıdan iş ve işlemlerde bulunan gerçek ve tüzel kişiler.
Yönetmelik	6 Ocak 2005 tarih 25692 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik.

1. Mobil İmza

“Mobil İmza”, tabiri işbu doküman içerisinde 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu¹ kapsamında elle atılmış imza ile aynı hukuki sonuca sahip “**güvenli elektronik imza**”² ile aynı anlamda kullanılmaktadır. MKNESİ’de belirlenen ESHS’nin teknik ve operasyonel işleyişe göre güvenli elektronik imzayla imzalanmış verilerin taşındığı ağ, mobil şebeke olmakta, imza oluşturma işlemlerinde ise mobil terminallerin içinde yer alan GSM SIM kartlar kullanılmaktadır.

İşbu MKNESİ’de geçen Mobil İmza tabiri hem 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunundaki Güvenli Elektronik İmza’yı, hem ETSI’nin ilgili teknik raporlarındaki³ Mobil İmza’yı ve onun Avrupa Birliği’nin Elektronik İmzalarla İlgili Direktifindeki eşleniği olan nitelikli elektronik imzayı (qualified electronic signature) kapsamaktadır.

ETSI’nin yukarıda bahsi geçen teknik raporlarının dayandığı standartlar, aynı zamanda Elektronik İmza ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ’de⁴ belirtilen⁵ güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama süreçlerini ve teknik çerçevesini belirleyen standartlardır. Bir başka deyişle ETSI’nin Mobil İmza konusunda yayımladığı ve yukarıda belirtilen raporlar Tebliğ’de belirtilen başta ETSI olmak üzere CWA⁶ standartlarına uyumlu olarak hazırlanmıştır.⁷ Dolayısıyla mobil ortamda elektronik imza kullanımına ilişkin yukarıda belirtilen raporları referans alarak yaratılan kurgu aynı zamanda elektronik imza konusunda Türk Hukukunun bir parçası olan ilgili ETSI ve CWA standartlarına uyumlu bir işleyişi de ortaya koymaktadır. e-Güven ETSI’nin mobil imza konusundaki ilgili teknik raporlarını normatif şekilde değil yönlendirici şekilde kendisine referans almaktadır.

Mobil İmza ortamının yaratılması birbirini takip eden birçok sürecin eşgüdümlü olarak ilgili taraflarca yaratılarak ortaya konulmasını gerekli kılmaktadır. Burada ESHS bahsi geçen ortamın yaratımında en kritik rolü üstlenmesine karşın; mobil imza ortamının yaratılabilmesi için tek başına ESHS’nin varlığı yeterli değildir. Bunun yanında işbu doküman içerisinde

¹ RG, 23.01.2004, Sayı: 25355.

² Bkz. 5070 Sayılı Kanun Mad. 4.

³ ETSI TR 102 203 v 1.1.1 (2003-05) Mobile Commerce (M-COMM) Mobile Signature Business And Functional Requirements, ETSI TR 102 206 v 1.1.3 (2003-08) Mobile Commerce (M-COMM) Mobile Signature Service Security Framework, ETSI TR 102 204 v 1.1.4 (2003-08) Mobile Commerce (M-COMM) Mobile Signature Service; WEB Service Interface

⁴ RG, 06.01.2005, Sayı: 25692.

⁵ Bkz. Tebliğ m. 4, m.5/I(a) ve m. 5/II(a), m. 6 (son), m. 9 (b), m. 10 (b) ve m. 10 (son).

⁶ CWA (CEN Workshop Agreement): CEN Çalıştay Kararını anlamına gelmektedir. CWA’ye ilgili atıflar için Bkz. “Tebliğ” md. 4, md. 5/I(b), md. 8/I ve II, md. 9(a), md. 10 (a), m. 11(b)/i, ii.

bahsi geçen tarafların da bu süreç içerisinde aktif olarak yer almaları gerekmektedir. İşbu döküman içerisinde tarafların fonksiyonlarının tanımlanması ise e-Güven'in ilgili mevzuata uygun olan ESHS işleyişinde bahsi geçen taraflarla kurduğu teknik, ticari ve hukuki çerçeveyi belirlemeyi yöneliktir.

Mobil imza ortamının yaratılmasında aşağıda belirtilen hususlara hassasiyetle dikkat edilmesi gerekmektedir.

- ✓ Yaratılacak ortamın 5070 Sayılı Kanun ve ilgili mevzuat ile uluslar arası standartlara uyumlu olması
- ✓ Taraflar arasındaki hukuki ilişkilerin, hak ve sorumlulukların net bir şekilde ortaya konulması
- ✓ Mobil elektronik imza oluşturma süreçlerinde mevzuatta belirtilen standartlarla (CWA 14170, ETSI TS 101 733, ETSI TS 101 903) uygulama süreçlerinin desteklenmesi
- ✓ Mobil elektronik imza doğrulama süreçlerinde standartlarla (CWA 14171) uyumlu uygulamalarla sürecin desteklenmesi
- ✓ Kullanıcıların uygulamalar, hak ve yükümlülükleri konusunda aydınlatılması
- ✓ Ortam içerisinde kullanılacak uygulamaların ve ara yüzlerin aşağıdaki niteliklere sahip olmasının gözetilmesi
  - Kullanıcı kolaylığı
  - CWA 14170, ETSI TS 101 733, ETSI TS 101 903, CWA 14171 güvenlik standartlarına uyum sağlaması
  - Kesintisiz ve kolaylıkla erişilebilir olması
  - Kullanıcı kolaylığı ve güvenlik gerekçeleri ile sürekli güncellenebilir ve güncellemelerin kullanıcılar tarafından kolaylıkla erişilebilir olması

2. MKNESİ'ye Genel Bakış

Elektronik sertifikaların belli bir topluluk ve/veya genel güvenlik gereklilikleri olan uygulamalar bakımından kabul edilebilirliğini belirten kurallar bütününe Sertifika İlkeleri denilmektedir. Sertifika İlkeleri, Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcıları tarafından umuma açıklanan ve yukarıda belirtilen amaçları karşılamaya yönelik belgelerdir. NES'lerin uygulama alanlarına veya belli bir topluluğa özgü olmalarına göre farklı Sertifika İlkeleri bulunabilir. MKNESİ, e-

---

⁷ Bkz. ETSI TR 102 206 v 1.1.3 (2003-08) Bölüm 2 "References" [1], [2], [3], [5], [17], [18], [19], [21] belirtilen atıflar, s.7-8.

Güven tarafından düzenlenen NES'lerin mobil uygulamalarda kullanımına ilişkin kabul edilebilirliğini belirten kurallar bütünü açıklanmaktadır.

Bu doküman e-Güven Mobil Kullanıma İlişkin Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri'dir (MKNESİ). MKNESİ, 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak hazırlanmıştır. MKNESİ aynı zamanda Telekomünikasyon Kurumu tarafından⁸ yayımlanan, Elektronik İmza Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve Elektronik İmzaya İlişkin Süreçler ile Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ'de atıfta bulunulan Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü (ETSI), Avrupa Standardizasyon Komitesi (CEN), İnternet Mühendisliği Görev Grubu'nun (IETF) nitelikli elektronik sertifika ilkeleri ve zaman damgası ilkeleri ile ilgili standartları ETSI TS 101 456, ETSI TS 102 023, CWA 14167-1, IETF RFC 3647 standartlarına uyumlu olacak şekilde hazırlanmıştır.

MKNESİ⁹; e-Güven'in ESHS sıfatıyla son kullanıcılara ulaştırdığı NES'lerin düzenlenmesi, yönetilmesi, iptal edilmesi ve yenilenmesi gibi uygulamalarını açıklayan; e-Güven'in işbu MKNESİ'de belirtilen usul ve esaslara uygun olarak ulaştığı topluluk özelinde sertifika ilkelerini belirleyen belgedir. NESUE ise, e-Güven'in Sertifika İlkeleri içerisinde belirtilen katılımcılar başta olmak üzere belli bir topluluk ve/veya genel güvenlik gereklilikleri olan uygulamalar bakımından kabul edilebilirliğini belirten kuralların nasıl uygulanacağını mevcut ve müstakbel bütün e-Güven katılımcılarına detaylı bir şekilde açıklayan belgedir.

MKNESİ, e-Güven'in ESHS işleyişini düzenleyen ilkelere biridir. MKNESİ, NES Sahipleri'nin sahip oldukları mobil kullanıma yönelik nitelikli elektronik sertifikaların onaylanması, düzenlenmesi, yönetilmesi, kullanılması, iptal edilmesi, yenilenmesi ve tüm bunların yanı sıra ilgili güvenli servislerinin sağlanması için ticari, hukuki ve teknik şartları belirler.

e-Güven ESHS işleyişinde, ESHS, Kayıt Makamları, NES sahipleri, kurumsal başvuru sahipleri, üçüncü kişiler gibi çeşitli katılımcıların yer aldığı bir çevre içerisinde faaliyetlerini yürütür. İşbu MKNESİ'ye göre e-Güven'in ESHS işleyişinde yer alacak katılımcılar e-Güven, NES sahipleri, Kayıt Makamı, kurumsal başvuru sahibi, e-Güven yetkili satıcısı, uygulama sağlayıcı ve üçüncü kişiler olarak konumlandırılabilir.

---

⁸ Elektronik İmza Kanununun uygulanmasına ilişkin ikincil düzenleme yapma yetkisi Elektronik İmza Kanununun 20. maddesi ile Telekomünikasyon Kurumu'na verilmiştir.

⁹ MKNESİ, <https://www.e-guven.com/e-imza/bilgideposu> sitesindeki e-Güven Bilgi Deposunda elektronik formda yayınlanır.

MKNESİ, e-Güven'in yetkili güvenli personeli tarafından hazırlanmıştır. Güvenli personel MKNESİ'de yapılacak değişikliklerden, MKNESİ'nin ilgili standartlara ve ilgili mevzuata uyumlu olmasından sorumludur.

MKNESİ, e-Güven tarafından işbu MKNESİ'de belirtilen başvuru yöntemi usulünce e-Güven'e NES başvurularının yapılması, e-Güven'in ilgili başvuruları değerlendirerek kabul veya red etmesi, kabul edilen başvurulara ilişkin NES'lerin oluşturularak NES sahiplerine teslimi konularıyla ilgili hükümleri ortaya koymaktadır. MKNESİ, mobil kullanıma yönelik olan NES'leri kullanan, kullanılmasını sağlayan, bu NES'lere güvenerek işlem yapan veya NES'lere dayanarak güvenli elektronik imzaları oluşturan ve doğrulayan bireyler veya kuruluşlar için NES'lerin yaşam zincirine ilişkin ilkeleri düzenler.

e-Güven ESHS işleyişinde hiyerarşik modele uygun bir sertifika otoritesi yapılanması benimsemiştir. Bu yapılanmaya göre e-Güven Kök Sertifika Hizmet Sağlayıcı, çevrimdışı (off-line) kök sertifika otoritesi olarak hiyerarşik ilişkide en üstte yer almaktadır. e-Güven'in, ESHS işleyişine ilişkin işlemler ise teknik anlamda bir kök sertifika otoritesinin tüm fonksiyonlarını yürütebilme yetisine sahip olan iki alt sertifika otoritesi tarafından yerine getirilmektedir. e-Güven sertifika zinciri içerisinde e-Güven Kök Sertifika Hizmet Sağlayıcı altında e-Güven Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcı ile e-Güven Mobil Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcı alt kökleri bulunmaktadır. İşbu MKNESİ'ye göre NES Sahipleri adına oluşturulacak NES'ler e-Güven Mobil Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcı tarafından elektronik olarak imzalanacaktır.

Elektronik Bilgi Güvenliği A.Ş. (e-Güven), 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu kapsamında bir Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcıdır (ESHS). e-Güven, bu Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca yüklendiği görev ve sorumlulukları, hassaten işbu belgede açıklanan kapsam ve sınırlar dahilinde Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak yerine getirir. e-Güven bunun dışında, başka nitelikli elektronik sertifika ilkeleri¹⁰ (Örn. GKNESİ gibi) yayımlayabilir ve yayımlanan bu ilkeler içerisinde açıklanan kapsam ve sınırlar dahilinde ESHS fonksiyonlarını yerine getirebilir. e-Güven tarafından ilgili nitelikli elektronik sertifika ilkeleri uyarınca tanımlanan taraflar münhasıran bahsi geçen nitelikli elektronik sertifika ilkelerinde belirlenen çerçeve içerisinde tanımlanan hak ve yükümlülüklerle sahiptirler. Bir başka deyişle e-Güven tarafından daha önce yayımlanan ve halen yürürlükte olan sertifika ilkelerine göre e-Güven'in ESHS işleyişi ile MKNESİ'ye göre e-Güven'in ESHS işleyişi ile bu işleyişin içerisinde tanımlanan katılımcılarının rolleri farklı olabilmektedir. Ancak her koşulda

¹⁰ Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri Yönetmelik mad. 4'de açıklanan Sertifika İlkeleri ile aynı anlam ve kapsamda kullanılmaktadır.

e-Güven tarafından ilgili belgelerde konumlandırılan katılımcılarının Kanun ve ilgili emredici mevzuat hükümleri uyarınca sahip oldukları hak ve yükümlülükler saklıdır.

e-Güven tarafından farklı nitelikli elektronik sertifika ilkelerinin tanziminin amacı NES'lerin ve güvenli elektronik imzaların kullanılacağı uygulamalar özelinde esneklik ve işleyiş kolaylığı sağlamaktır.¹¹

5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 5. maddesine göre güvenli elektronik imza, elle atılan imza ile aynı hukuki sonucu doğurur. Aynı Kanun'un 4. maddesine göre güvenli elektronik imza; sadece imza sahibinin tasarrufunda bulunan güvenli elektronik imza oluşturma aracı ile oluşturulabilir ve yalnızca nitelikli elektronik sertifikaya dayanarak imza sahibinin kimliği tespit edilebilir. Güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama sürecindeki gerekli bileşenlerden biri olan NES, yalnızca 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili mevzuat hükümlerinde tanımlanmış olan elektronik sertifika hizmet sağlayıcıları tarafından oluşturulabilir. Elektronik sertifika hizmet sağlayıcılar Kanun'un 8. Maddesi hükmü uyarınca Telekomünikasyon Kurumu'na bildirimde bulunarak ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca bildirimde bulunduğu koşulları yerine getirdiği Telekomünikasyon Kurumu'nca uygun görülerek faaliyete geçebilirler. Elektronik sertifika hizmet sağlayıcılar elektronik sertifika, zaman damgası ve elektronik imzayla ilgili hizmetleri sunan gerçek veya tüzel kişilerdir.

NES sahipleri ve üçüncü kişiler ise güvenli elektronik imzaları ve nitelikli elektronik sertifikaları doğrulamak için Yönetmeliğin 16. maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmekle mükelleftir. MKNESİ kapsamında üçüncü kişiler ve NES sahipleri söz konusu yükümlülüklerini yerine getirmek için e-Güven veya güvenli elektronik imza doğrulama aracı üreticisi tarafından CWA 14171'e göre uygunluğu taahhüt edilen güvenli elektronik imza doğrulama aracı kullanmak zorundadırlar.

¹¹ Sertifika İlkeleri ve Sertifika Uygulama Esasları dokümanlarının tanımı Yönetmelik'in 4. Maddesinde yapılmıştır. Bu tanımlara göre yalnızca bir Sertifika İlkeleri ve bir tane Sertifika Uygulama Esasları yaratılması gerektiği gibi bir algılanış uyandırsa da bu algı ilgili dokümanların uygun olarak hazırlaması gereken IETF RFC 3647 (Bkz. "Tebliğ" md. 7). ve ESHS'nin işleyişinin tüm aşamalarında uygunluk göstermesinin gerektiği ETSI TS 101 456 (Bkz. "Tebliğ" md. 5/I (a) standartlarıyla birlikte yorumlandığında daha farklı bir durum ortaya çıkmaktadır. IETF RFC 3647 standartına göre Seritifka İlkeleri – Certificate Policy iki kategoride değerlendirilmektedir. Bu kategorilerden birinde sertifika ilkeleri "*sertifikaların belli bir topluluk özelinde kullanılabilirliğini belirleyen ilkeler bütünü*" olarak tanımlanmaktadır. Yine aynı standarda göre bu topluluğun (community) belli bir coğrafi alan veya belli bir dikey pazar esasına göre oluşmuş yapılar olabileceğini belirlemektedir. Dikey pazar yapılanmasında örnek olarak finansal hizmetleri kullanan tarafların oluşturduğu topluluklar gösterilmektedir. (Bkz. IETF RFC 3647, Bölüm 3.1. "Certificate Policy", s. 9-11.). Bu noktadan hareketle yine aynı standarda göre farklı alanlar için birden fazla Sertifika İlkesi yayımlanabileceği belirtilmektedir. Burada alandan (domain) kasıt farklı uygulamalar ve farklı topluluklardır. (Bkz. IETF RFC 3647, Bölüm 3.5. s.16-17.). Dolayısıyla e-Güven'in oluşturduğu "nitelikli elektronik sertifikaların" dikey – pazar

MKNESİ kapsamında uygulama sağlayıcılar tarafından kullanılacak güvenli elektronik imza oluşturma uygulamaları (electronic signature creation application) ise e-Güven tarafından sağlanan veya e-Güven tarafından CWA 14170'e göre uygunluğu taaahhüt edilen uygulamalar olmak zorundadır.

Tebliğ'in 5. Maddesine göre ESHS'ler işleyişlerinin bütün aşamalarında ETSI TS 101 456 ve CWA 14167-1 standartlarına uymak zorundadırlar. ETSI TS 101 456 standardı, ESHS işleyişinde iki grup sertifika ilkesi yayınlanabileceğini belirtmektedir. Bunlar "qualified certificate policy" ve "qualified certificate policy + SSCD" gruplarıdır.

e-Güven, ESHS olarak işleyişinde ETSI TS 101 456 standartında belirtilen "qualified certificate policy" grubuna uygun olarak işbu MKNESİ'yi oluşturmuştur. Buna göre güvenli elektronik imza oluşturmak için gerekli olan güvenli elektronik imza oluşturma aracı işbu MKNESİ'de belirtilen katılımcı tarafından, imza sahibinin kimliğinin tespitini sağlayan NES ise e-Güven tarafından NES sahibine sağlanacaktır.

MKNESİ, MKNESİ'de tanımlanan NES ve ilgili işleyiş süreci çerçevesinde nitelikli elektronik sertifika ve zaman damgasına ilişkin ESHS hizmetlerinin yine işbu MKNESİ'de tanımlanan taraflarca kullanımını düzenler. e-Güven'in ESHS sıfatıyla işbu MKNESİ uyarınca sağladığı hizmetlerden nitelikli elektronik sertifika ve zaman damgası hizmetleri dışındaki hizmetler, e-Güven'in yayımladığı diğer sertifika ilkeleri uyarınca öngördüğü ESHS işleyiş kapsamındaki hizmetler ve e-Güven'in Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri kapsamında olmayan diğer hizmetleri işbu MKNESİ'nin kapsamı dışındadır.

3. MKNESİ'nin ve NES'lerin Tanımlanması

MKNESİ'nin kapsamı, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu ile tanımlanan ve güvenli elektronik imzanın oluşturulma ve doğrulanma süreçlerinde kullanılan ve işbu MKNESİ'de belirtilen özelliklere haiz NES'ler ile sınırlıdır. İşbu MKNESİ kapsamında e-Güven tarafından oluşturulan NES'ler, e-Güven tarafından NES sahibi adı ve hesabına e-Güven nezdindeki güvenli bir dizinde saklanmakta, imza oluşturma ve doğrulama verileri ise güvenli elektronik imza oluşturma aracı¹² içerisinde münhasıran NES sahipleri tarafından oluşturulmaktadır.

ETSI TS 101 456 standardında, bu standarda uygun işleyişlerini sürdüren ESHS'lerin kullanmak zorunda oldukları "Nitelikli Elektronik Sertifika İlkeleri Belirteçleri" açıkça

---

yapılanmasına sahip özel bir alanda yani mobil uygulamalarda kullanılabilirliğini belirleyecek doküman da MKNESİ'dir.

¹² İşbu MKNESİ kapsamında "güvenli elektronik imza oluşturma aracı", "Sertifika Sahibi"nin kullandığı cep telefonu içerisindeki sim karttır.

gösterilmiştir. ETSI 101 862 standardına göre ise nitelikli elektronik sertifikalar, bu standartta belirlenen nitelikli elektronik sertifika belirtecini kullanmak zorundadırlar. e-Güven MKNESİ’de ayrıntılarıyla belirtilen ve kapsamı açıklanan işleyişini ETSI TS 101 456 “Qualified certificate policy” ilkelerine göre yürüttüğü ve ETSI 101 862 standardına uygun NES’ler düzenlediği için MKNESİ’de ve NES’lerin içerisinde bu standartlarda belirtilen belirteçleri kullanır. e-Güven ayrıca NES içerisinde NES’in nitelikli elektronik sertifika olduğuna dair “*Bu sertifika, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre nitelikli elektronik sertifikadır*” şeklinde bir ibareye ve kendisine ait olan ve ESHS olduğunu belirten bir belirtece (2.16.792.3.0.1) yer verir. MKNESİ kapsamında yayınlanana NES’lerde ayrıca NES’in MKNESİ kapsamında olduğunu belirtmek için ayrıca bir nesne belirtecine (2.16.792.3.0.1.1.1.3) yer verilir.

4. Kullanılabilirlik

4.1 NES Kullanımı

e-Güven tarafından düzenlenen NES’ler; kullanıcılar tarafından şifreleme gibi işlemlerde kullanılamaz. Bilgi güvenliği, şifreleme ve diğer işlemler için kullanılacak elektronik sertifikalar e-Güven tarafından 5070 Sayılı Elektronik İmza Kanunu ve ilgili mevzuat kapsamı içerisinde olmayan açık anahtar sertifikalarıdır.

4.1.1 İzin Verilen NES Kullanımı

e-Güven tarafından işbu MKNESİ’ye uygun olarak oluşturulan NES’ler münhasıran ve müstakilen Mobil İmza kapsamındaki güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama süreçlerinde kullanılabilir. MKNESİ’ye uygun olarak oluşturulan NES’lere ilişkin sınırlamalar NES’lerin içinde ilgili bölümde belirtilecektir.

Sınırlamalar, kullanıma ve maddi kapsama ilişkin sınırlamalar olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Maddi kapsama ilişkin sınırlamalar ile sertifikanın kullanılacağı hukuki işlemlerin üst sınırı YTL. (Yeni Türk Lirası) cinsinden parasal olarak belirlenebilir. Kullanıma ilişkin sınırlamalar ise sertifikanın kullanılacağı hukuki işlem tiplerini sınırlamak için kullanılır. NES sahipleri ve üçüncü kişiler bu sınırlamalara dikkat etmek zorundadır. Güvenli elektronik imza oluşturan NES sahibi, NES’in kullanımına ve maddi kapsamına ilişkin sınırlamalar dahilinde işlem yapmalıdır. Güvenli elektronik imzayı doğrulayan üçüncü kişiler ise doğruladıkları güvenli elektronik imzanın oluşturulma sürecinde kullanılan NES’in kullanımına ve maddi kapsamına ilişkin sınırlamaları kontrol etmek ve bu sınırlar dahilinde iş ve işlemlerde bulunmakla yükümlüdür. Üçüncü kişilerin, NES’in içerisinde belirtilen kullanım ve maddi kapsama ilişkin sınırlamaların dışında kalan iş ve işlemlere dayanarak herhangi bir tasarrufta bulunması durumunda oluşabilecek zararlarda e-Güven NES sahiplerine ve üçüncü kişilere karşı sınırlamalar dışında kalan kısım için hiçbir sorumluluk kabul

etmeyecektir. e-Güven ESHS işleyişinde işbu MKNESİ'ye uygun olarak oluşturulan NES'lerle ilgili maddi bir sınır belirlememiştir.

MKNESİ kapsamında yayınlanan NES'lerle yapılan işlemlerde, üçüncü kişilerin güvenli elektronik imzaya güvenerek işlem yapabilmeleri için güvenli elektronik imzanın doğrulanmasında ve güvenli elektronik imzayla bağlantılı NES'in geçerliliğinin kontrol edilmesinde, güvenli elektronik imza doğrulama aracı kullanılması zorunludur. MKNESİ kapsamında yayınlanan NES'lerle yapılan işlemler için, güvenli elektronik imza doğrulama araçlarının, e-Güven veya güvenli elektronik imza doğrulama aracı üreticisi tarafından CWA 14171'e göre uygunluğu taahhüt edilen güvenli elektronik imza doğrulama araçları olması zorunludur.

4.1.2 Yasaklanan NES Kullanımı

MKNESİ kapsamında yayınlanan NES'ler Mobil İmza süreçleri dışında kullanılamazlar. Kanun'un 5. maddesine uygun olarak Kanunların resmî şekle veya özel bir merasime tabi tuttuğu hukukî işlemler ile teminat sözleşmeleri, e-Güven NES'leri ile ilişkili güvenli elektronik imza kullanılarak yapılamaz.

Bunun yanında e-Güven tarafından oluşturulan NES'lerin münhasıran ve müstakilen güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama süreçleri ile NES'in içerisinde belirtilen kullanıma ve maddi kapsama ilişkin sınırlamaların dışında kullanılması yasaktır.

5. Haklar, Sorumluluklar ve Yükümlülükler

5.1 ESHS'nin (e-Güven) Hakları, Sorumlulukları ve Yükümlülükleri

ESHS'ler sunmuş oldukları elektronik sertifika, zaman damgası ve elektronik imzayla ilgili hizmetleri elektronik imzayla ilgili emredici mevzuat doğrultusunda yürütmek zorundadırlar. ESHS'lerin sorumluluk rejimleri Kanun'un 13. maddesine tabi olup, bu maddeye göre ESHS'nin NES sahibine karşı karşı sorumluluğu genel hükümlere göre belirlenecektir. ESHS, Kanun veya bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Yönetmelik hükümlerinin ihlâli suretiyle üçüncü kişilerin zararına sebebiyet verecek olursa bu zararı tazminle mükelleftir. Kanun veya bu Kanuna dayanılarak çıkarılan Yönetmelik hükümlerinin ihlâli suretiyle üçüncü kişilerin zararına sebebiyet verecek durumun ESHS'nin istihdam ettiği kişilerin davranışına dayanması sonucunda da ESHS bu zarardan sorumlu olup, ESHS bu sorumluluğundan, Borçlar Kanununun 55 inci maddesinde öngörülen türden bir kurtuluş kanıtı getirerek kurtulamaz. ESHS NES sahipleri'ne ve üçüncü kişilere karşı sorumluluğunu ancak NES'in kullanım ve maddi kapsama ilişkin sınırlamaları anlamında kısıtlayabilir. ESHS, NES'in

içerisinde belirtilen maddi kapsama ve/veya kullanıma ilişkin sınırlamaların dışında kullanılması durumunda, bu sınırlama dışı kullanımlardan dolayı doğacak zararları tazminle mükellef olmayacaktır. ESHS, Elektronik İmza Kanunu'ndan doğan yükümlülüklerini yerine getirmemesi sonucu doğan zararların karşılanması amacıyla Elektronik İmza Kanunu'nun 13.maddesinde belirtilen zorunlu sertifika malî sorumluluk sigortasını yaptırmak zorundadır (Bkz. NESUE 9.2.1). ESHS, Elektronik İmza Kanunu hükümlerinin ihlâli suretiyle üçüncü kişilere verdiği zararları tazminle yükümlüdür. ESHS kusursuzluğunu ispat ettiği takdirde tazminat ödeme yükümlülüğü doğmaz.

ETSI TS 101 456, Kanun ve ilgili mevzuat hükümleri uyarınca, e-Güven NES Sahipleri ve üçüncü kişilere ;

- ESHS olarak, ilgili mevzuat uyarınca kendine yüklenmiş olan tüm yükümlülükleri yerine getirerek faaliyetlerini yürüttüğünü ve/veya yürüteceğini
  - NES'in oluşturulduğu zamanda içeriğindeki bilgilerin doğru olduğu ve bu bilgilerin Kanun ve Yönetmelik'te belirtilen belgelere dayanarak tespit edildiğini
  - e-Güven, NES'lerinin, NES'lerin oluşturulduğu sırada ilgili mevzuat hükümleri gereğince belirlenen bir nitelikli elektronik sertifikanın gerektirdiği hukuki ve teknik bütün gereklilikleri sağladığı
  - İmza sahibinin NES'te belirtilen imza doğrulama verisine karşılık gelen imza oluşturma verisine sahip olduğu
  - Bütün NES iptal, askı taleplerini değerlendirdiği ve kaydettiği
  - e-Güven'in işbu MKNESİ'ye uygun ESHS işleyişinde hizmet aldığı bütün katılımcıların, NES'in düzenlenmesi sırasında temelde bu MKNESİ'ye uygun hareket ettiği.
- konularında garanti verir.

e-Güven oluşturduğu NES'ler ve SİL'ler başta olmak üzere üçüncü kişileri bilgilendirici diğer belgeleri yayınladığı <https://www.e-guven.com/e-imza/bilgideposu> ile ilgili web adresleri üzerinden üzerinden bilgi deposu ve sertifika iptal hizmetlerini sunar.

e-Güven aşağıda belirtilen hususlarla ilgili veri depolama işlevinden sorumludur:

- e-Güven Kök Sertifika Hizmet Sağlayıcı, e-Güven Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcı, e-Güven Mobil Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcı, e-Güven Zaman Damgası ve ÇSDP Sertifikaları
- e-Güven NES'leri
- e-Güven Sertifika İptal Listeleri İptal Durum Kayıtları (SİL)

e-Güven, <https://www.e-guven.com/e-imza/bilgideposu> adresindeki web sitesinin bilgi deposu bölümünde belirli ESHS bilgilerini aşağıda tarif edildiği gibi yayınlar.

e-Güven, web sitesinin bilgi deposu bölümünde;

- Sertifika İlkeleri
- NESUE,
- NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi,
- Kurumsal Başvuru Sözleşmeleri,
- NES Kullanımına İlişkin e-Güven Bilgilendirme Dokümanı
- Ve diğer ilgili dokümanlar, açıklamalar ve sözleşmeleri

yayınlar.

5.2 NES Sahibinin Hakları, Sorumlulukları ve Yükümlülükleri

İşbu MKNESİ'ye uygun olarak düzenlenen e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi hükümleri, Kanun ve ilgili mevzuat içerisinde belirtilenler dışında NES Sahibi bu bölüm içerisinde açıklanan yükümlülüklerle uyacağını taahhüt etmektedir.

NES sahibi, geçerliliği sona ermiş, askıda bulunan veya iptal edilmiş NES'i kullanmamakla, NES'i sadece Mobil İmza kapsamındaki güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama süreçlerinde kullanmakla, kendisine ait olan imza oluşturma verisini kimseye kullandırmamakla, erişim verilerinin gizliliğini sağlamakla, NES'i kullanım ve maddi kapsama ilişkin sınırlar dahilinde kullanmakla, NES'i ve buna bağlı imza oluşturma verisini kullandığı ortamların gizliliğini ve güvenliğini sağlamakla (MKNESİ kapsamında NES Sahibinin imza oluşturma verisi cep telefonu içerisindeki SIM kartta saklanacaktır; NES Sahibi NES ve imza oluşturma verisinin güvenliği sağlamakla ilgili yükümlülüklerini NES'ine bağlı imza oluşturma verisinin bulunduğu cep telefonunu ve SIM kartını koruyarak ve gizliliğini sağlayarak yerine getirecektir) , NES'i imzalamış olduğu kullanıcı sözleşmesine/taahhütnamesine, NESUE'ye, MKNESİ'ye uygun olarak ve hukuka uygun amaçlarla kullanmakla, başvuru süreçlerinde KM yetkililerine, Kurumsal Başvuru Sahibi'ne ve e-Güven personeline doğru, geçerli ve yeterli bilgi ve belgeleri sağlamakla yükümlüdür.

NES sahipleri'nin, yukarıda belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmedikleri takdirde bu yükümlülüklerini yerine getirmemeleri sebebiyle doğan veya doğmuş olacak e-Güven'in, üçüncü kişilerin, kurumsal başvuru sahiplerinin ve ilgili diğer tarafların zararlarını tazmin sorumlulukları vardır.

İmza oluşturma verisi, Kanun'a ve Tebliğ'in 6. Maddesinde belirtilen algoritma ve parametrelere uygun olarak ISO/IEC 15408 (-1,-2,-3)'e göre en az EAL 4+ güvenlik standardına sahip bir güvenli elektronik imza oluşturma aracı içerisinde (SIM kart) NES Sahibi tarafından oluşturulur. NES Sahibi imza oluşturma verisini oluşturduktan sonra hiçbir koşul ve şart altında bunu güvenli elektronik imza oluşturma aracı dışarisına çıkaramaz ve bu verinin unc kişiler tarafından kullanılmasını ve erişilmesini engellemek için her türlü tedbiri alır.

5.3 Kayıt Makamı'nın Hakları, Sorumlulukları ve Yükümlülükleri

MKNESİ kapsamında Kayıt Makamları NES başvurusunda bulunan kurumsal başvuru sahiplerinden NES başvuruları alan, bu başvuruları e-Güven'e ileten, NES Sahibi'nin NES içerisinde yer alacak bilgilerini ilgili mevzuat ve e-Güven tarafından belirlenen belgelere dayanarak tespit eden veya Kurumsal Başvuru Sahibi tarafından tespit edilmesini sağlayan ve kimlik kontrolü sırasında teslim alınan belgelerin Kurumsal Başvuru Sahibi'nce kanunen gerekli şartlara haiz şekilde arşivlenmesini takip eden ve tüm bu hizmetleri e-Güven'le aralarındaki sözleşme uyarınca e-Güven adı ve hesabına yerine getiren tüzel kişilerdir. e-Güven, Kayıt Makamı hizmetlerini yerine getirecek kişilerle yapacağı sözleşmelerle, bu kişilerin CWA 14167-1 içerisinde tanımlı "core services" hizmetlerini e-Güven adına ve hesabına yerine getirmesini sağlayabilir veya söz konusu sözleşmeler ile Kayıt Makamlarına yetkili satıcılık gibi ek hak ve sorumluluklar tanıyabilir.

MKNESİ kapsamında, NES içersinde bulunan bilgilerin doğruluğundan NES sahipleri ve unc kişilere karşı münhasıran e-Güven sorumludur. Kayıt Makamlarının NES içersinde yer alan bilgilerin tespiti ve sunulan hizmetlerle ilgili sorumluluğu sadece e-Güven'e karşıdır ve bu sorumluluk e-Güven ile Kayıt Makamı arasındaki sözleşme ile belirlenmiştir.

5.4 Kurumsal Başvuru Sahibi'nin Hakları, Sorumlulukları ve Yükümlülükleri

MKNESİ kapsamında kurumsal başvuru sahibi, adlarına NES başvurusunda bulunduğu NES sahiplerinin NES sahibi olmak konusundaki yazılı rızalarını almaya ve/veya e-Güven tarafından belirlenen bilgi ve belgeleri NES başvurusunda bulunan kişilerden temin ederek MKNESİ kapsamında yetkili olan Kayıt Makamı'na iletmekle ve güvenli elektronik imza oluşturma aracını NES sahibine teslim etmekle yükümlüdür. Kurumsal başvuru sahibi, NES sahiplerine teslim ettiği güvenli elektronik imza oluşturma aracının Kanun ve Tebliği ile belirlenen gereksinimlere ve ilgili standartlara uygun olduğunu taahhüt eder.

Kurumsal başvuru sahibi, Kayıt Makamı ve/veya Yetkili Satıcı ile yapmış olduğu sözleşme hükmü uyarınca adına NES başvurusunda bulunduğu kimselerin tespit ettiği kimlik bilgilerinin MKNESİ içerisinde belirtilen resmi belgelere dayanmamasından ve doğru olmamasından sorumlu tutulabilir.

5.5 Üçüncü Kişilerin Hakları, Sorumlulukları ve Yükümlülükleri

Üçüncü Kişiler, NES'e güvenerek işlem yapmak için bu sertifikada yer alan bilgilerin doğruluğunu kontrol edebilme hususunda yeterli bilgiye sahip olduklarını, bu bilgileri kullanıp kullanmama konusunda karar vermekten tek başlarına sorumlu olduklarını ve NESUE 4.5.2 ve NESUE 4.9.6'daki üçüncü kişilerin yükümlülüklerini yerine getirmedikleri takdirde bu fiillerin hukuki sonuçlarına katlanacaklarını kabul ederler.

Üçüncü kişiler NES'le ilişkili olarak oluşturulmuş bir güvenli elektronik imzaya güvenerek herhangi bir iş veya işlem yapmadan önce güvenli elektronik imzayı doğrulamakla ve NES'in geçerliliğini kontrol etmekle yükümlüdürler. MKNESİ kapsamında üçüncü kişiler söz konusu yükümlülüklerini yerine getirmek için e-Güven veya güvenli elektronik imza doğrulama aracı üreticisi tarafından CWA 14171'e göre uygunluğu taahhüt edilen güvenli elektronik imza doğrulama aracı kullanmak zorundadırlar.

Üçüncü kişilerin, yukarıda belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmedikleri takdirde bu yükümlülüklerini yerine getirmemeleri sebebiyle doğmuş ve doğacak e-Güven'in, NES sahiplerinin, kurumsal başvuru sahiplerinin, Kayıt Makamlarının ve ilgili diğer tarafların zararlarını tazmin sorumlulukları vardır.

5.6 Diğer Katılımcıların Hakları, Sorumlulukları ve Yükümlülükleri

e-Güven ESHS işleyişini sürdürürken üçüncü taraflarla bazı hizmetlerin gördürülmesini sağlamak üzere hizmet sözleşmeleri yapabilir. Bu noktada anlaşma yapılan üçüncü tarafların hakları, sorumlulukları ve yükümlülükleri kendileriyle yapılan ilgili hizmet sözleşmeleri uyarınca belirlenir.

6. e-Güven Sertifikaları Özgün İsim Özellikleri

e-Güven Kök Sertifikası, Düzenleyen ve Konu alanlarında X.501 Özgün İsim içerir. e-Güven Kök Sertifikası Özgün İsimleri aşağıdaki tabloda belirtilen elemanlardan oluşur.

Özellik	Değer
Ülke (C) =	TR
Kurum (O) =	Elektronik Bilgi Güvenliği A.S.
Ortak İsim (CN) =	e-Güven KoK Sertifika Hizmet Sağlayıcısı

e-Güven Mobil Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası (Mobil ESHS Sertifikası) Düzenleyen ve Konu alanlarında X.501 Özgün İsim içerir. e-Güven Mobil ESHS Sertifikası Özgün İsimleri aşağıdaki tabloda belirtilen elemanlardan oluşur.

Özellik	Değer
Ülke (C) =	TR
Kurum (O) =	Elektronik Bilgi Güvenliği A.S.
Ortak İsim (CN) =	e-Güven Mobil Nitelikli Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı

MKNESİ kapsamındaki NES'ler, konu ismi alanında bir X.501 özgün ismi içerir ve aşağıdaki tablolarda belirtilen elemanlardan oluşur. NES'ler ETSI TS 102 862 standardına uygun olarak oluşturulur.

MKNESİ Kapsamındaki NES	
Özellik	Değer
Ülke (C) =	TR
Ortak İsim (CN) =	NES sahibinin adı ve soyadı
Seri Numarası (Serial Number)	T.C. Kimlik Numarası / Pasaport Numarası

7. İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerini Oluşturma Süreci

MKNESİ kapsamında, güvenli elektronik imza oluşturma aracı, NES sahibine kurumsal başvuru sahibi tarafından sağlanacaktır. NES sahibi, kurumsal başvuru sahibi tarafından kendisine teslim edilen güvenli elektronik imza oluşturma aracı üzerinde, yine kurumsal başvuru sahibi tarafından belirli kimlik kontrolü ve onay prosedürlerinin tamamlanmasından sonra kendisine iletilecek olan mobil imza aktivasyon kodunu girerek güvenli elektronik imza oluşturma aracı içerisinde Yönetmelik Madde 15/c ile "Tebliğ" Madde 6/a içerisinde belirtilen algoritma ve parametreleri kullanarak güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama verilerini yaratacaktır. Güvenli elektronik imza oluşturma aracı içerisinde yaratılan güvenli elektronik imza doğrulama verisi, sertifika talebi ile birlikte Mobil Operatör ağı üzerinden

e-Güven'e ulaşacaktır. e-Güven gerekli kontrol ve onay süreçlerini gerçekleştirdikten sonra NES'i oluşturur ve dizine yerleştirir. NES Sahibine, NES'inin oluşturulduğuna dair bilgi Mobil Operatörün ağı üzerinden gönderilir.

8. NES Başvurusu

MKNESİ kapsamında, NES başvurusunun ve kimlik tespitinin nasıl yapılacağı NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi ve Kurumsal Başvuru Sözleşmesi içerisinde ayrıntılı biçimde açıklanmaktadır. MKNESİ kapsamında NES başvuruları sadece kurumsal başvuru aracılığıyla alınmaktadır. MKNESİ kapsamında kurumsal başvurular sadece işbu MKNESİ kapsamındaki yetkili Kayıt Makamlarına yapılabilecektir.

Bunun dışında başvurular genel olarak aşağıdaki prosedürlere tabidir;

- NES başvurusunda bulunan kişinin kurumsal başvuru sahibine NES sahibi olmak ile ilgili iradesini beyan etmesi (Ön başvuru)
- Kurumsal başvuru sahibinin, NES başvurusunda bulunan kişiye ilişkin kimlik doğrulama prosedürlerini NESUE 3.2'de belirtilen şekilde yerine getirmesi,
- Kurumsal başvuru sahibi'nin NES başvurusunda bulunan kişi tarafından imza edilen ve doldurulan NES Kullanıcı Sözleşmelerinin/Taahhütnamelerinin ilgili nüshalarını ve NES başvurusunda bulunan kişi tarafından kendisine iletilen NES sahibinin NES içerisinde yer alacak bilgilerini doğrulamakta kullanılan belgelerle birlikte toplaması.

"e-Güven" aşağıdaki koşulların sağlanması halinde NES başvurularını kabul eder;

- NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesinde ve NESUE 3.2'de belirtilen tanımlama ve kimlik kontrolü prosedürlerinin eksiksiz olarak yerine getirilmiş olması,

e-Güven aşağıdaki durumlarda NES başvurularını reddeder;

- NESUE 3.2'de belirtilen tanımlama ve kimlik kontrolü prosedürlerinin eksiksiz olarak yerine getirilmemiş olması,
- NES başvurusunda bulunan kişinin kendisinden istenen bilgi ve belgeleri eksiksiz olarak temin etmemiş olması,
- NES başvurusunda bulunan kişinin kendisine yollanan ihbarlara zamanında ve doğru olarak cevap vermemiş olması.

9. NES'in Yayınlanması ve Dağıtılması

MKNESİ'ye göre e-Güven NES başvurusunda bulunulan kimselere ait başvuru belgelerindeki bilgileri içeren NES'leri, NES başvurusunda bulunan kişinin güvenli elektronik imza oluşturma

aracında güvenli elektronik imza oluşturma ve doğrulama verilerini üretmek doğrulama verisini e-Güven'e göndermesinden sonra oluşturur.

e-Güven NES'i oluşturduktan sonra NES sahibinden aldığı rıza doğrultusunda NES'i sertifika dizininde yayınlar. e-Güven tarafından yaratılan NES'ler 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 9. maddesindeki niteliklere sahip, ETSI 101 862 ve ITU-Trec. X.509V.3'e standartlarına uygun nitelikli elektronik sertifikalardır. e-Güven NESUE 3.1.5 doğrultusunda yayınladığı NES'lerdeki isimlerin tek/eşsiz olmasını garanti eder. e-Güven, NES başvurusu ve NES içeriği ile ilgili bilgilerin, MKNESİ kapsamındaki katılımcılar (NES Sahibi, Kurumsal Başvuru Sahibi, Kayıt Makamı) arasında dolaşımı sırasında gizliliğini ve bütünlüğünü garanti eder.

10. NES'in Kabulü

NES yaratıldıktan sonra NES sahibine NES'in oluşturulduğuna dair bir bilgi gönderilmektedir. NES sahibinin bu bilgi üzerine e-Güven'e NES sahibi olmadığına dair bir bildirimde bulunmaması NES'in kabulü sayılır. e-Güven NES'leri kamuya açık bir dizinde yayınlar. NES'in yayınlanması NES Sahibi'nin iznine bağlıdır.

11. NES İptal ve Askıya Alma Prosedürleri

"e-Güven" sertifika iptal ve askıya alma prosedürleri ile ilgili olarak aşağıdaki garantileri verir;

- NES'lerin e-Güven'in bir kusuru sonucu iptal edilmesi durumunda, sertifika sahipleri adına yeniden NES oluşturulması, e-Güven tarafından ücretsiz olarak gerçekleştirilecektir.
- İptal edilen NES, geçerlilik süresi sonuna kadar Sertifika İptal Listesi'nde (SİL) yer alır.
- e-Güven, SİL'leri herhangi bir kimlik doğrulamasına gerek olmaksızın ücretsiz ve kesintisiz olarak kamu erişimine açık tutar. Kayıtların bir sonraki güncelleme zamanı SİL'lerde açıkça gösterilir.
- e-Güven, NES'leri geçmişe yönelik olarak iptal etmeyecektir.
- NES iptal edildiği takdirde yenilenemez ancak gerekli prosedürler yerine getirilerek yeniden oluşturulur.
- SİL her 3 saatte bir 24 saat geçerli olacak şekilde yayınlanır.
- Askıya alma ve iptal hizmetleri 7/24 (haftada 7 gün, günde 24 saat) olmak üzere hizmete açık olacaktır. e-Güven'in kontrolü dışında sistemin arızalanması veya hizmetin aksamaması durumunda, e-Güven bu aksamların veya arızaların 24 saatten fazla sürmemesi için elinden gelen tüm çabayı sarf edecektir.

- Sertifika iptal listeleri (SİL) 7/24 (haftada 7 gün, günde 24 saat) olmak üzere erişime açık olacaktır. e-Güven'in kontrolü dışında sistemin arızalanması veya hizmetin aksaması durumunda, e-Güven bu aksamaların veya arızaların 24 saatten fazla sürmemesi için elinden gelen tüm çabayı sarf edecektir.
- SİL'lerin bütünlüğü ve tanımlanması, SİL'lerin e-Güven tarafından, e-Güven Mobil Elektronik Sertifika Hizmet Sağlayıcısı Sertifikası ile elektronik olarak imzalanması sonucu sağlanacaktır.

11.1 NES İptali ve Şartları

NES'ler aşağıdaki koşullarda iptal edilebilir:

- e-Güven tarafında, ve/veya herhangi bir son kullanıcıda, NES sahibinin imza oluşturma verisiyle ilgili bir tehdit bulunduğu yönünde bir kanaat veya güçlü bir şüphe oluşması.
- NES sahibinin sözleşmeden/taahhütnameden ve ilgili mevzuattan doğan yükümlülüklerini yerine getirmemesi, NES sahibinin güvenlikle ilgili yeterli önlemleri almaması
- e-Güven, ve/veya NES sahibinde, NES başvurusundaki bir maddi durumun yanlış olduğu yönünde kanaat oluşturan bir sebebin ortaya çıkması.
- NES yayınlama ile ilgili bir esaslı önşartın yerine getirilmediği veya bu şarttan feragatin gerçekleştirilmediğinin tespiti.
- NES'te bulunan bilgilerin yanlış veya değiştirilmiş olması.
- NES Sahibinin veya NES iptali ile yetkili bir kişinin NES'in iptalini talep etmesi.
- NES'de bulunan bilgilerin geçerliliğini yitirmesi
- e-Güven'in elindeki NES'leri başka bir ESHS'ye devredmeden faaliyetine son vermesi (Bu ihtimalde NES sahipleri, NES'lerin iptalinden en az iki ay önce haberdar edilecek ve NES başvurusu ve NES içeriği ile ilgili tüm bilgi ve belgeler e-Güven tarafından en az 20 yıl boyunca saklanacaktır.)
- Yukarıda sayılanlara ek olarak; e-Güven NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi'nde ve Kurumsal Başvuru Sözleşmesi içerisinde NES'in iptali ile ilgili hükümlerde belirtilen şartlardan birinin gerçekleşmesi. NES iptalinin şartları bu başlık altında bahsi geçen sözleşmelere bağlanması durumunda; münhasıran bu sözleşmelerde belirlenen usullere ve koşullara göre NES iptali şartları gerçekleşecektir.

11.1.1 Kimler İptal Başvurusunda Bulunabilir

MKNESİ kapsamında aşağıdaki katılımcılar ilgili sözleşmelerde yetki verilmesi koşuluyla NES'in iptalini talep edebilir:

- NES sahibi
- NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi ile açıkça yetkilendirilen üçüncü kişiler
- Kurumsal başvuru sahibi
- e-Güven
- Kayıt Makamı
- Mevzuattan doğan yetkileri sebebiyle ilgili kamu kurumları ve yargı makamları

11.1.2 İptal Başvurusuna İlişkin Talepler

NES'ler için iptal talebi kurumsal başvuru sahibi çağrı merkezinin aranmasıyla yapılabilir.

11.1.3 İptal Başvurusuna İlişkin Değerlendirme Süreci

NES iptal talepleri, iptal talebinin alınmasından sonra kurumsal başvuru sahibi çağrı merkezi tarafından NES sahibine onaylatılacaktır. Çağrı Merkezi tarafından kendisine kimlik ve yetki doğrulama amaçlı güvenlik soruları sorulur, bu aşamanın başarıyla sonuçlanması halinde iptal talebi sonuçlanmış olur.

İptal edilen NES'ler yeniden geçerlilik kazanamaz. İptal talepleri ile ilgili prosedürler, e-Güven tarafından kendisine talebin ulaştığı anda başlatılacaktır.

11.1.4 İptal Durumuna İlişkin Üçüncü Kişilerin Kontrol Yükümlülüğü

Üçüncü kişiler bir NES'e güvenerek işlem yapmak için NES'in iptal durumunu kontrol etmelidirler. Üçüncü kişiler iptal durumunun kontrolü için; SİL veya Çevrimiçi Sertifika Durum Protokolü kontrolü yöntemlerinden birini seçmek zorundadırlar. MKNESİ kapsamında Üçüncü Kişiler söz konusu yükümlülüklerini yerine getirmek için e-Güven veya güvenli elektronik imza doğrulama aracı üreticisi tarafından CWA 14171'e göre uygunluğu taahhüt edilen güvenli elektronik imza doğrulama aracı kullanmak zorundadırlar.

11.1.5 İptal Durum Kaydı Yayınlama Sıklığı

e-Güven, iptal edilen ve askıya alınan e-Güven NES'lerini gösteren SİL'leri yayınlar ve durum kontrol servisleri sunar. SİL'ler her 3 saate bir 24 saat geçerli olacak şekilde yenilenir. SİL'ler oluşturmalarının ardından yayınlandıkları dizine en kısa sürede yollanmaktadır; bu süreç otomatik olarak birkaç dakika içerisinde gerçekleşmektedir.

11.1.6 Çevrimiçi İptal Kontrolü Erişilebilirliği

e-Güven, SİL'leri yayınlamasının yanı sıra e-Güven veri bankasında sorgulama işlevleriyle NES durum bilgisi sunma hizmeti ve Çevrimiçi Sertifika Durum Protokolü hizmeti de verir.

11.2 NES'lerin Askıya Alınması ve Koşulları

NES'in belirli bir süre kullanım dışı bırakılmak istenmesi, imza oluşturma ve doğrulama verilerinin güvenliği ile ilgili şüpheye düşülmesi gibi sebeplerle NES'in askıya alınması talebinde bulunulabilir. Askıya alma, iptalden farklı olarak geriye dönülebilir bir işlemdir. İptal edilen NES'ler yeniden geçerlilik kazanamazken, askıya alınmış NES'ler askı durumundan çıkartılarak yeniden geçerlilik kazanabilir.

11.2.1 Kimler Askı Talebinde Bulunabilir

Aşağıdaki katılımcılar bir NES'in askıya alınmasını talep edebilir:

- NES Kullanıcı Sözleşmesi/Taahhütnamesi ile açıkça yetkilendirilen üçüncü kişiler
- Kurumsal başvuru sahibi
- e-Güven
- Kayıt Makamı
- Mevzuattan doğan yetkileri sebebiyle ilgili kamu kurumları ve yargı makamları

11.2.2 Askı Talebi Süreci

NES'ler için askı talebi kurumsal başvuru sahibi çağrı merkezinin aranmasıyla yapılabilir. Askı talebinin yapılmasından sonra, 24 saat içerisinde askıya alma işlemi gerçekleştirilir.

11.2.3 Askı Süresindeki Limitler

Askıya alma talebinde, NES askıya alma talebinden sonra NES geçerlilik süresinin sonuna kadar askıda kalabilir.

12. NES'in Yenilenmesi

NES yenileme, NES'in imza oluşturma ve doğrulama verileri değiştirilmeden yenilenmesidir. e-Güven NES'leri imza oluşturma ve doğrulama verileri değiştirilmeden yenilenmezler. NES'lerin yeniden anahtarlanması, NES'in imza oluşturma ve doğrulama verilerinin değiştirilerek yenilenmesidir. e-Güven NES'leri sadece yeniden anahtarlama metodu ile yenilenirler.

12.1 NES'lerin Yeniden Anahtarlanmasını Gerektiren Durumlar

NES'lerin geçerlilik süresinin sona ermesinden önce NES'in geçerliliğini sürdürebilmek için sertifikanın yeniden anahtarlama yoluyla yenilenmesi gerekir.

12.2 Kimler Yeniden Anahtarlama İçin Talepte Bulunabilirler

MKNESİ kapsamında; NES sahipleri, kurumsal başvuru sahibi ve kayıt makamı yeniden anahtarlama talebinde bulunabilirler.

12.3 NES'lerin Yeniden Anahtarlanmasına Yönelik Taleplerin İşleyişi

MKNESİ'ye göre NES, geçerlilik süresinin sona ermesinden önce NES sahibinin, kayıt makamının veya kurumsal başvuru sahibinin talebi doğrultusunda e-Güven tarafından yenilenebilir. Yenileme talebi; NES Sahibinin güvenli elektronik imza oluşturma verisinin bulunduğu SIM karta Mobil Operatör aracılığıyla NES yenileme talep sorgusunun gönderilmesi ve NES sahibinin bu yenileme talep sorgusunu geçerli NES'ine bağlı güvenli elektronik imza oluşturma verisi ile imzalaması daha sonra Mobil Operatör aracılığıyla e-Güven'e geri göndermesi suretiyle gerçekleşir.

Yenileme talebinde, NES sahibinin önceden geçerli NES'ine bağlı güvenli elektronik imza oluşturma verisi ile yenileme talebini imzalaması yoluyla NES Sahibinin kimlik tespiti yapılır.

Yeniden anahtarlama ile yenilenen NES'ler e-Güven tarafından kamuya açık bir dizinde yayınlanır. Yeniden anahtarlama ile yenilenen NES'lerinde dizinde yayınlanması NES sahibi'nin rızasına bağlıdır. MKNESİ 10'da belirlenen sürecin yerine getirilmesi NES'in kabulü anlamına gelir.

e-Güven'in kendi imza oluşturma verisinin çalınması, kaybolması, gizliliğinin veya güvenilirliğinin ortadan kalkması ya da sertifika ilkelerinin değişmesi gibi sertifika sahibinin kusurunun bulunmadığı durumların sonucunda NES'lerin e-Güven tarafından yenilenmesi halinde, yenileme işlemleri için hiçbir ücret talep edilemez.

13. Kişisel Verilerin Korunması

Elektronik İmza Kanunu'nun 12. maddesine göre ESHS;

- NES talep eden kişiden, elektronik sertifika vermek için gerekli bilgiler hariç bilgi talep edemez ve bu bilgileri kişinin rızası dışında elde edemez,

- NES sahibi'nin izni olmaksızın sertifikayı üçüncü kişilerin ulaşabileceği ortamlarda bulunduramaz,
- NES talep eden kişinin yazılı rızası olmaksızın üçüncü kişilerin kişisel verileri elde etmesini engeller. Bu bilgileri NES sahibi'nin onayı olmaksızın üçüncü kişilere iletmez ve başka amaçlarla kullanamaz.

14. Şikayet ve Uyuşmazlıkların Çözümü

İşbu MKNESİ ile ilgili e-Güven, NES sahibi, ve üçüncü kişiler arasında doğacak uyuşmazlıklarda, tarafların vekilleri Avukatlık Kanunu 35/A Maddesi uyarınca bir araya gelip karşılıklı olarak uzlaşmaya çalışacaktır. Uyuşmazlık konusu olan olay hakkında işbu madde içerisinde öngörülen usulle taraflar arasında 1 (Bir) Ay içerisinde herhangi bir sonuç alınamaması durumunda Taraflar yargı yoluna gitmekte serbest olacaklardır. İşbu MKNESİ ile ilgili doğacak uyuşmazlıklarda İstanbul Mahkemeleri ve İcra Daireleri yetkilidir.

15. Zaman Damgası İlkeleri

İşbu MKNESİ'ye uygun olarak sunulacak zaman damgası hizmetlerine ilişkin ilkeler e-Güven ZDİ'ye dahildir.

EK A – NES Başvurusunda İstenen Belgeler

SERTİFİKA İÇİNDE YER ALACAK BİLGİ	DOĞRULAYACAK RESMİ BELGE
Adı – Soyadı	Nüfus Cüzdanı, Pasaport, Sürücü Belgesi, Avukat Kimlik Belgesi (Avukatlar için) Aslı veya Noter Onaylı Suretleri
T.C. Kimlik Numarası	T.C. Kimlik Numarasının yer aldığı Nüfus Cüzdanı Aslı veya Noter Onaylı Sureti veya T.C. İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün web sitesinden (http://tckimlik.nvi.gov.tr/Web/default.aspx) alınmış web sayfası çıktısı, İlçe nüfus müdürlüklerinden alınan belge aslı (T.C. Kimlik Numarasının yukarıda belirtilen resmi belgeler içerisinde yer almaması halinde)
Doğum Yeri	Nüfus Cüzdanı, Pasaport, Avukat Kimlik Belgesi (Avukatlar için) Sürücü Belgesi Aslı veya Noter Onaylı Suretleri
Doğum Yılı	Nüfus Cüzdanı, Pasaport, Avukat Kimlik Belgesi (Avukatlar için) Sürücü Belgesi Aslı veya Noter Onaylı Suretleri
Uyruğu	Nüfus Cüzdanı, Pasaport, Avukat Kimlik Belgesi (Avukatlar için) Sürücü Belgesi Aslı veya Noter Onaylı Suretleri
Ülke Kodu	-----
Pasaport No/Bilgiler	Pasaport Aslı veya Noter Onaylı Sureti

EK B – MKNESİ/ RFC 3647 Karşılaştırma Tablosu

GKNESİ	RFC 3647
MKNESİ – 1. Mobil İmza	-
MKNESİ – 2. MKNESİ'ye Genel Bakış	RFC 3647 – 1.1
MKNESİ – 3. MKNESİ'nin ve NES'lerin Tanımlanması	RFC 3647 – 1.2
MKNESİ – 4. Kullanılabilirlik	RFC 3647 – 1.4
MKNESİ – 5. Haklar, Sorumluluklar ve yükümlülükler	RFC 3647 – 2, 9
MKNESİ – 6. e-Güven Sertifikaları Özgün İsim Özellikleri	RFC 3647 – 3.1
MKNESİ – 7. İmza Oluşturma ve Doğrulama Verilerini Oluşturma Süreci	RFC 3647 – 6.1
MKNESİ – 8. NES Başvurusu	RFC 3647 – 4.1, 4.2
MKNESİ – 9. NES'in Yayınlanması ve Dağıtılması	RFC 3647 – 4.3
MKNESİ – 10. NES'in Kabulü	RFC 3647 – 4.4
MKNESİ – 11. NES İptal ve Askıya Alma Prosedürleri	RFC 3647 – 4.9
MKNESİ – 12. NES'in Yenilenmesi	RFC 3647 – 4.6, 4.7
MKNESİ – 13. Kişisel Verilerin Korunması	RFC 3647 – 9.4
MKNESİ – 14. Şikayet ve Uyuşmazlıkların Çözümü	RFC 3647 – 9.13
MKNESİ – 15. Zaman Damgası İlkeleri	RFC 3647 – 6.8